

Spis treści

Wykaz skrótów	XV
Wykaz literatury	XIX
Wykaz orzeczeń	XXI
O Autorze	XXVII
Wprowadzenie	XXIX
Rozdział I. Pojęcie i zakres dyscypliny finansów publicznych	1
Rozdział II. Podmiotowy zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 4 i 4a DyscypFinPubU)	3
1. Uwagi wstępne	3
2. Pytania i odpowiedzi	5
2.1. Oczekiwanie znajomości prawa od wójta gminy	5
2.2. Działanie kierownika jednostki przez pracowników	7
2.3. Odpowiedzialność kierownika za dokumentację postępowania w sprawach zamówień publicznych	8
2.4. Immunitet sędziowski i prokuratorski a dyscyplina finansów publicznych ..	9
2.5. Brak możliwości rozszerzania katalogu naruszeń dyscypliny finansów publicznych w procesie interpretacji i stosowania przepisów ustawy	10
2.6. Interpretacja pojęcia gospodarki finansowej jednostki sektora finansów publicznych	11
2.7. Zwolnienie z pracy a odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	13
2.8. Zakres czynności skarbnika gminy a powierzenie mu obowiązków i odpowiedzialności w zakresie przeprowadzenia inwentaryzacji	14
2.9. Powierzenie skarbnikowi obowiązków w zakresie gospodarki finansowej w regulaminie organizacyjnym jednostki	15
2.10. Brak znaczenia prawnego zapisu w regulaminie organizacyjnym jednostki o ponoszeniu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez głównego księgowego	16
2.11. Brak możliwości reprezentowania jednostki przy umowie zakupu samochodu przez głównego księgowego	17

2.12. Brak podstaw do określenia zawodu głównego księgowego jako zawodu zaufania publicznego	18
2.13. Brak możliwości pełnienia przez głównego księgowego jednostki funkcji kasjera	19
2.14. Niezależność odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych od pobierania wynagrodzenia	20
Rozdział III. Gromadzenie dochodów i przychodów publicznych (art. 5 i 6 DyscypFinPubU)	23
1. Gospodarowanie należnościami przypadającymi sektorowi publicznemu (art. 5 DyscypFinPubU)	23
2. Przekazywanie środków, dokonywanie wpłat do budżetu (art. 6 DyscypFinPubU)	24
3. Pytania i odpowiedzi	25
3.1. Naruszenie postanowień zarządzenia kierownika jednostki	25
3.2. Niezależność dochodzenia kary umownej za niewykonane zobowiązanie od wystąpienia szkody w finansach publicznych	26
3.3. Zapisy umowy jako podstawa kary umownej	27
3.4. Niepodleganie opłaty targowej dyscyplinie finansów publicznych	29
3.5. Nieterminowe przekazanie przez miasto pobranych dochodów należnych Skarbowi Państwa z tytułu wydania dowodów osobistych jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	30
Rozdział IV. Przeznaczenie przez jednostkę budżetową dochodów na wydatki (art. 7 DyscypFinPubU)	31
1. Uwagi wstępne	31
2. Pytania i odpowiedzi	31
2.1. Przeznaczenie przez jednostkę budżetową dochodów na ponoszone wydatki	31
2.2. Wydzielony rachunek dochodów szkoły jako podstawa wydatkowania środków publicznych	33
Rozdział V. Odpowiedzialność za naruszenie obowiązków dotacyjnych (art. 8 i 9 DyscypFinPubU)	37
1. Uwagi wstępne	37
2. Pytania i odpowiedzi	38
2.1. Wysokość dotacji dla szkół niepublicznych	38
2.2. Przekazanie dotacji „samemu sobie” jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	40
2.3. Bezumowne przekazanie dotacji	41
2.4. Niezależność odpowiedzialności beneficjenta dotacji od zgodnego z prawem postępowania przekazującego dotację	42
2.5. Termin złożenia sprawozdania końcowego z wykonania zadania finansowanego z dotacji	43
2.6. Odpowiedzialność za nieterminowe rozliczenie dotacji	44

2.7. Terminowe złożenie końcowego sprawozdania z wykonania zadania	46
2.8. Sfałszowanie podpisu na umowie dotacyjnej a obowiązek rozliczenia dotacji	47
2.9. Stwierdzenie nieprawidłowego naliczenia dotacji w decyzji administracyjnej	48
2.10. Niezwrócenie przez beneficjenta odsetek od dotacji	49
Rozdział VI. Zmiana planu finansowego jednostki sektora finansów publicznych (art. 10 DyscypFinPubU)	51
1. Uwagi wstępne	51
2. Pytania i odpowiedzi	51
2.1. Forma zmiany planu finansowego jednostki	51
2.2. Dokonanie zmian w budżecie bez upoważnienia	53
Rozdział VII. Wydatkowanie środków publicznych (art. 11 DyscypFinPubU)	55
1. Uwagi wstępne	55
2. Pytania i odpowiedzi	55
2.1. Przepisy dotyczące poszczególnych rodzajów wydatków a odpowiedzialność	55
2.2. Wydatki wynikające z wyroków sądowych a dyscyplina finansów publicznych	57
2.3. Niedysponowanie dotacją przez ośrodek pomocy społecznej	58
2.4. Pozytywne wyniki kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej a odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	59
2.5. Przedwczesna wypłata nagrody jubileuszowej jako wydatek bez podstawy prawnej	60
2.6. Wydatkowanie środków na kolejny rok budżetowy przed jego rozpoczęciem	61
2.7. Termin wykorzystania dotacji celowej	62
2.8. Wykorzystanie dotacji w następnym roku budżetowym	63
2.9. Przestrzeganie zasad celowości, oszczędności i efektywności	65
2.10. Nieprawidłowe zaklasyfikowanie wydatku	66
2.11. Wpis do ewidencji zabytków a sfinansowanie remontu z budżetu	68
2.12. Zasada dyrektywnego charakteru wydatków publicznych	69
Rozdział VIII. Gospodarowanie rezerwami (art. 12 DyscypFinPubU)	73
1. Uwagi wstępne	73
2. Pytania i odpowiedzi	73
2.1. Przeznaczenie rezerwy celowej zgodnie z decyzją Ministra Finansów	73
2.2. Przyznanie środków z rezerwy ogólnej w ostatnim dniu roku budżetowego jako refundacja poniesionych wydatków	75
Rozdział IX. Gospodarowanie środkami pochodzącymi ze źródeł zagranicznych (art. 13 DyscypFinPubU)	77
1. Uwagi wstępne	77

2. Pytania i odpowiedzi	78
2.1. Przyczyna nieterminowego zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich a sankcja trzyletniego okresu wykluczenia	78
2.2. Zwrot zaliczki przez dysponenta	80
2.3. Podrobienie lub przerobienie dokumentu	82
Rozdział X. Składki i inne płatności obligatoryjne (art. 14 DyscypFinPubU)	85
1. Uwagi wstępne	85
2. Pytania i odpowiedzi	85
2.1. Składki niższe niż wynikające z prawidłowego obliczenia jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	85
2.1.1. Zapłacenie odsetek lub opłat od składek nieistotne dla odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych .	86
2.1.2. Niezależność karalności od wysokości kwoty i czasu opóźnienia	87
2.1.3. Konieczność złożenia zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych	88
2.2. Nieterminowe opłacenie składek naruszeniem dyscypliny finansów publicznych niezależnie od faktu zapłacenia odsetek z tego tytułu	88
2.3. Nieprzekazanie bibliotece dotacji podmiotowej a odpowiedzialność jej dyrektora za nieterminowe odprowadzenie składek na ubezpieczenia społeczne	90
2.4. Brak środków na rachunku jednostki a odpowiedzialność za nieopłacenie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz wpłat na Fundusz Pracy	92
2.5. Podleganie zaliczek na podatek dochodowy dyscyplinie finansów publicznych	93
2.6. Składki jako wydatek planowany, przewidywalny i cykliczny	94
Rozdział XI. Zaciąganie zobowiązań przez jednostki sektora finansów publicznych (art. 15 DyscypFinPubU)	97
1. Uwagi wstępne	97
2. Pytania i odpowiedzi	97
2.1. Dodanie warunku w umowie jako możliwość zapobiegnięcia przekroczeniu limitów zobowiązań	97
2.2. Finansowanie przez gminę wywozu śmieci z cmentarzy parafialnych	99
2.3. Zaciągnięcie kredytu przez samorządowy zakład budżetowy jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	101
Rozdział XII. Wykonywanie zobowiązań przez jednostki sektora finansów publicznych (art. 16 DyscypFinPubU)	103
1. Uwagi wstępne	103
2. Pytania i odpowiedzi	103
2.1. Kara za zerwanie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych	103
2.2. Nieterminowa wypłata nagrody jubileuszowej	106

2.2.1. Odpowiedzialność za niewykonanie zobowiązania jednostki sektora finansów publicznych	108
2.2.2. Odpowiedzialność kierownika jednostki za kontrolę zarządczą	108
2.3. Nieregulowanie zobowiązań cywilnoprawnych jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	109
2.4. Obliczanie momentu przedawnienia karalności	109
2.5. Uchylenie się przez zamawiającego od zawarcia umowy jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	110
2.6. Nieterminowa spłata kredytu jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	112
2.7. Niedokonanie zwrotu nadpłaty podatku jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	113
2.8. Zapłata odsetek na podstawie wyroku sądowego jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	114
Rozdział XIII. Zamówienia publiczne (art. 17 DyscypFinPubU)	119
1. Uwagi wstępne	119
2. Pytania i odpowiedzi	121
2.1. Przygotowanie i prowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	121
2.1.1. Karalne ograniczenie konkurencji	121
2.1.2. Naruszenie uczciwej konkurencji przez wskazanie parametrów w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia	122
2.1.3. Określenie przedmiotu zamówienia w sposób odpowiadający potrzebom zamawiającego	123
2.1.4. Nieproporcjonalne warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego	125
2.2. Udzielenie zamówienia publicznego (art. 17 ust. 1b DyscypFinPubU)	126
2.2.1. Odpowiedzialność za wadliwe udzielenie zamówienia publicznego .	126
2.2.2. Sukcesywne dokonywanie zakupów sprzętu komputerowego dla potrzeb jednostki	127
2.2.3. Bezpodstawne zastosowanie trybu negocjacji bez ogłoszenia (i innych trybów niekonkurencyjnych) jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	129
2.2.4. Monopol na rynku uzasadniający tryb z wolnej ręki jako kryterium obiektywne	130
2.2.5. Niespełnianie kryteriów usługi powszechnie dostępnej o ustalonych standardach przez usługę przewozu uczniów do szkoły	132
2.2.6. Dostępność towaru w internecie a udzielenie zamówienia w trybie zapytania o cenę	134
2.2.7. Modernizacja serwisu internetowego w trybie zapytania o cenę	135
2.2.8. Błąd projektanta a zastosowanie trybu z wolnej ręki	137
2.2.9. Niestaranność zamawiającego a zastosowanie trybu z wolnej ręki ...	138
2.2.10. Zawarcie umowy na trzy lata a bieżące potrzeby zamawiającego	140

2.2.11. Zmiana pierwotnych warunków zamówienia a zamówienie z wolnej ręki	143
3. Naruszenie przepisów postępowania (art. 17 ust. 1c DyscypFinPubU)	145
3.1. Niewykluczenie wykonawcy skazanego za przestępstwo z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	145
3.2. Udokumentowanie sytuacji ekonomicznej i finansowej wykonawcy jako warunek udziału w postępowaniu	146
4. Wadliwe zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego (art. 17 ust. 2 DyscypFinPubU)	148
4.1. Użycie faksymile zamiast własnoręcznego podpisu	148
4.2. Aneksowanie umowy zawartej na czas nieokreślony	149
5. Unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (art. 17 ust. 3 DyscypFinPubU)	150
5.1. Brak dowolności przy unieważnianiu przetargu	150
5.2. Przestanki unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	152
6. Niezłożenie oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie z postępowania (art. 17 ust. 4 DyscypFinPubU)	153
6.1. Oświadczenie złożone przed terminem otwarcia ofert	153
6.2. Konieczność niezwłocznego podpisania i złożenia druku ZP-11	155
6.3. Brak ofert w postępowaniu	156
6.4. Podmiot składający oświadczenie	157
6.5. Brak możliwości złożenia po zakończeniu tego postępowania oświadczenia o braku okoliczności powodujących wyłączenie od udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego	159
7. Wyłączenie z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (art. 17 ust. 5 DyscypFinPubU)	160
7.1. Uprawnoczenie się wyroku a moment wyłączenia z postępowania	160
7.2. Zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego z byłym pracownikiem wykonawcy	162
8. Zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego (art. 17 ust. 6 DyscypFinPubU)	163
8.1. Konieczność przewidzenia zmiany umowy w ogłoszeniu o zamówieniu lub Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia	163
8.2. Wydłużenie terminu realizacji zamówienia	164
8.3. Brak możliwości zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego przed jej podpisaniem	166
Rozdział XIV. Inwentaryzacja w jednostkach sektora finansów publicznych (art. 18 pkt 1 DyscypFinPubU)	169
1. Uwagi wstępne	169
2. Pytania i odpowiedzi	170
2.1. Inwentaryzacja gruntów a dokumenty źródłowe	170

2.2. Zinventaryzowanie gruntów niewłaściwą metodą jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych	172
2.3. Odpowiedzialność kierownika jednostki za rozliczenie inwentaryzacji	173
2.4. Zapewnienia skarbnika o zerowym stanie kasy a obowiązek inwentaryzacji	174
2.5. Rozliczenie inwentaryzacji jako proces wieloetapowy	174
2.6. Protokół weryfikacji różnic inwentaryzacyjnych	175
Rozdział XV. Sprawozdawczość jednostek sektora finansów publicznych (art. 18 pkt 2 DyscypFinPubU)	177
1. Uwagi wstępne	177
2. Pytania i odpowiedzi	178
2.1. Sporządzenie sprawozdania budżetowego z błędami a wykazanie w nim danych niezgodnych z ewidencją księgową	178
2.2. Podleganie sumowaniu błędnych kwot wykazanych w sprawozdaniach składanych w jednym roku budżetowym przy ustalaniu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	180
2.3. Konieczność zgodności wszystkich części sprawozdania budżetowego z ewidencją księgową	181
2.4. Błędy arytmetyczne w sprawozdaniu budżetowym	182
2.5. Sprawozdanie nadane na pocztę w ostatnim dniu terminu	183
2.6. Sprawozdania finansowe i bilanse	184
Rozdział XVI. Nieprowadzenie audytu wewnętrznego (art. 18a DyscypFinPubU)	187
1. Uwagi wstępne	187
2. Pytania i odpowiedzi	187
2.1. Brak wpływu podstawy zatrudnienia audytora na odpowiedzialność za dyscyplinę finansów publicznych	187
2.2. Nieprowadzenie audytu wewnętrznego wskutek niezatrudnienia audytora	188
Rozdział XVII. Kontrola wstępna (art. 18b DyscypFinPubU)	191
1. Uwagi wstępne	191
2. Pytania i odpowiedzi	191
2.1. Wpływ kontroli wstępnej skarbnika gminy na przekroczenie kwoty wydatków	191
2.2. Dokonanie kontrasygnaty głównego księgowego z datą wsteczną	194
2.3. Umowa pożyczki zawarta bez kontrasygnaty skarbnika	195
Rozdział XVIII. Kontrola zarządcza (art. 18c DyscypFinPubU)	199
1. Uwagi wstępne	199
2. Pytania i odpowiedzi	200
2.1. Kontrola zarządcza a możliwość wykonywania przez kierownika jego zadań	200

2.2. Niezłożenie oświadczenia o stanie kontroli zarządczej przez dyrektora szkoły podstawowej	202
2.3. Odpowiedzialność za funkcjonowanie kontroli zarządczej	205
2.4. Utworzenie odrębnej komórki organizacyjnej do spraw kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych	207
2.5. Opinia radcy prawnego a odpowiedzialność kierownika jednostki za kontrolę zarządczą	208
2.6. Znaczenie kontrasygnaty głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych dla odpowiedzialności kierownika za kontrolę zarządczą w jednostce sektora finansów publicznych	211
2.7. Procedury egzekwowania należności przypadających jednostce sektora finansów publicznych	214
2.8. Kontrola zarządcza a powierzenie przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pełnomocnikowi	216
2.9. Niewłaściwe powierzenie obowiązków pracownikowi jako podstawa odpowiedzialności kierownika za kontrolę zarządczą	219
2.10. Zapłata wynagrodzenia przed terminem a kontrola zarządcza	221
2.11. Zapłata odsetek za nieterminowe uregulowanie faktury a odpowiedzialność kierownika jednostki za kontrolę zarządczą	224
Rozdział XIX. Zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 19–29 DyscypFinPubU)	227
1. Uwagi wstępne	227
2. Pytania i odpowiedzi	229
2.1. Niepoczytalność a wyłączenie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	229
2.2. Korzystanie z pomocy programu komputerowego a odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	231
2.3. Niezwiązanie komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych rozstrzygnięciami innych organów	232
2.4. Jednodniowe opóźnienie w odprowadzeniu składki na ubezpieczenie społeczne	234
2.5. Wybór „mniejszego zła” przez kierownika jednostki	235
2.6. Strajk lekarzy a odpowiedzialność dyrektora szpitala	236
2.7. Zdarzenie losowe	237
2.8. Brak możliwości uznania montażu monitoringu za zdarzenie losowe	239
2.9. Nieprzekroczenie kwoty minimalnej a obowiązek sporządzenia i przekazania sprawozdania	241
2.10. Zatarcie ukarania a skutki recydywy	242
2.11. Przedawnienie karalności naruszenia dyscypliny po uchyleniu orzeczenia	244
2.12. Obliczanie terminu przedawnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych	245

Rozdział XX. Procedura w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 72–193 DyscypFinPubU)	249
1. Uwagi wstępne	249
2. Pytania i odpowiedzi	250
2.1. Niezwalnianie rzecznika dyscypliny od rozpatrzenia zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez okoliczności złożenia zawiadomienia, motywację zawiadamiającego, względy polityczne, służbowe lub osobiste	250
2.2. Stanowisko organu kontroli a rozstrzygnięcie komisji orzekającej	251
2.3. Możliwość złożenia zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez upoważnionego pracownika	252
2.4. Postępowanie prowadzone przez rzecznika dyscypliny finansów publicznych bez otrzymania zawiadomienia	253
2.5. Obrońca w postępowaniu o naruszenie dyscypliny finansów publicznych ..	254
2.6. Brat obrońcą w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	255
2.7. Możliwość korzystania z pomocy tylko jednego obrońcy	255
2.8. Niezawiadomienie o rozprawie obrońcy obwinionego o naruszenie dyscypliny finansowej	256
2.9. Uniewinnienie a wynagrodzenie adwokata	257
2.10. Pełnomocnictwo do obrony na rozprawie a złożenie odwołania	258
2.11. Okres, który musi upłynąć pomiędzy doręczeniem zawiadomienia a terminem rozprawy	259
2.12. Choroba obwinionego jako podstawa odroczenia terminu rozprawy	261
2.13. Urlop dla poratowania zdrowia a wstrzymanie prowadzenia czynności w postępowaniu	262
2.14. Obecność obwinionego na rozprawie	263
2.15. Stawiennictwo świadka na rozprawie	264
2.16. Ustalenie na rozprawie jej kolejnego terminu a zawiadomienie o miejscu i terminie rozprawy	265
2.17. Wyłączenie stronniczego członka organu od udziału w sprawie	265
2.18. Projekt orzeczenia w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	267
2.19. Doręczenie orzeczenia po upływie 10 miesięcy od jego wydania	268
2.20. Brak możliwości pogorszenia sytuacji obwinionego przez jego odwołanie od orzeczenia	269
2.21. Maksymalna wysokość kary pieniężnej orzeczonej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	270
2.22. Brak możliwości zajmowania stanowiska głównego księgowego (skarbnika) na skutek orzeczenia zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi	271
2.23. Praca w sektorze finansów publicznych pomimo orzeczenia zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi	272

2.24. Karalność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych a wykonywanie zawodu radcy prawnego	273
2.25. Zakaz pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi a zajmowanie stanowiska zastępcy skarbnika gminy	275
2.26. Ryczałtowe określanie kosztów w postępowaniu o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	276
2.27. Brak możliwości odwołania od umorzenia kosztów postępowania i zatarcia ukarania	277
2.28. Przedawnienie kosztów postępowania	278
2.29. Podleganie prawomocnego orzeczenia o odpowiedzialności wpisowi do rejestru	279
2.30. Niepowodowanie usunięcia wpisu z rejestru przez wstrzymanie wykonania orzeczenia	280
2.31. Informacja z rejestru prawomocnych orzeczeń o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	281
2.32. Brak możliwości sprawdzenia karalności kandydata na pracownika w internecie	283